

13% от делата в съдилищата до 2025 г. ще се насочват за медиация

- До края на 2024 г. да бъдат създадени 128 центрове за медиация към всички окръжни и районни съдилища благодарение на Националния план за възстановяване и устойчивост

13% от делата в съдилищата у нас до 2025 г. ще бъдат изпращани на първа задължителна медиационна среща. Това предвижда проект на Висшия съдебен съвет по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), чието реализиране е финансирано от Европейския съюз – NextGenerationEU. Очакванията са не по-малко от 8% от тези дела да приключват със споразумение.

„Най-важният ефект за съдиите от въвеждането на задължителната първа медиационна среща ще бъде облекчаването в натовареността на съдилищата“, обясни Даниела Марчева - член на Висшия съдебен съвет и председател на комисия „Съдебна карта, натовареност и съдебна статистика“, по време на представяне на проекта. По думите ѝ през последните 5 години населението на страната е намаляло с 6,71 %, докато броят на постъпилите дела годишно в съда се е увеличил средно с 2,72 %.

За гражданите и юридическите лица - страни по делата, въвеждането на задължителна медиационна среща ще даде възможност да се разреши по институционален начин даден спор без участието на съда за много по-кратко време и по-малко разходи.

„Целта на проекта е да се въведе първа задължителна медиационна среща по определени видове граждански и търговски дела“, каза още Даниела Марчева. Сред аргументите за стартиране на проекта са данните, че 30% от делата, разгледани в Центъра за спогодби и медиация към Софийски районен съд, приключват със споразумение.

Чрез проекта на Висшия съдебен съвет се очаква да бъде насърчена и извънсъдебната медиация, която все още не е достатъчно добре развита въпреки приетия през 2004 г. Закон за медиацията.

В рамките на проекта ще бъдат изпълнени няколко ключови дейности. Първата предвижда до края на октомври да се изготви пакет за законодателни промени в ГПК, в Закона за медиацията и други подзаконовни нормативни актове, с което ще се обезпечи реализирането на проекта. Те ще са част от предложенията за законодателни промени, които следва да бъдат приети

Този документ е създаден по проект „Въвеждане на способности за алтернативно разрешаване на спорове (АРС) в съдебната система в България – пилотно въвеждане на задължителна съдебна медиация: доизграждане на мрежата от съдебни центрове във всички окръжни райони на страната; разработване на стратегия за пълноценно използване на други алтернативни способности за разрешаване на спорове“, от Националния план за възстановяване и устойчивост, чието изпълнение е финансирано от Европейския съюз – NextGenerationEU (www.nextgeneration.eu)

по НПВУ до края на 2022 г. от Народното събрание. Ще бъдат изработени и критерии за квалификация, стандарти за подбор на медиаторите, модел и правила за обучение на съдии-медиатори, модели за въвеждане на системи за контрол и гарантиране на качеството на провежданите медиации.

Втората дейност е свързана с подбора и обучението на медиатори, а третата дейност предвижда до края на 2024 г. да бъдат създадени 128 центрове за медиация към всички окръжни и районни съдилища, в които няма такива.

„Включването на медиацията като елемент от гражданското правораздаване в България ще даде възможност на страните по делата да се справят с техния конфликт, да получат това, което биха поискали и то по бърз и достъпен начин“, коментира председателят на Софийски районен съд съдия Александър Ангелов, който е сред авторите на концепцията.

За провеждане на задължителна медиационна среща се предлагат делата, свързани със семейни спорове – развод, упражняване на родителски права и т.н., спорове между съсобственици, включително съдебни делби и спорове, възникващи в етажната собственост. Предлага се и друга група дела, при които съдът, съобразно особеностите на конкретния случай и отношенията между страните, да преценява доколко е необходимо да се проведе първоначална медиационна среща. Такива са всички облигационни и търговски дела, споровете относно собственост и други вещни права.

„Институтът по медиацията не може да бъде развит и утвърден без подкрепата на държавата и изграждането на мрежа от професионални медиатори, с необходимата квалификация и компетентност“, заяви адв. Свилена Димитрова. Тя подчерта, че фокусът на съдебната реформа, не и без усилията на ВСС, е обърнат към този институт, който внася модерен обхват в нашата правна система, и ни приравнява към европейски и световен тренд на правораздаването. Според адв. Димитрова единните критерии за провеждане на медиация са сред елементите за нейния успех, условие хората да поверят своите спорове в сигурни ръце, както и възможност специалисти да се насочат към практикуване на този способ.

„Очакваме да могат да се разгърнат възможностите на медиацията като цяло в обществото, защото в много държави 25-30% от споровете се решават чрез медиация“, посочи още адв. Свилена Димитрова.

По думите на съдия Евгени Георгиев от Софийски градски съд от проучения опит в европейски страни само при две липсва форма на институционализиране на медиацията.

„Участието на адвоката в медиационния процес гарантира провеждане на качествена процедура, за да могат страните да осъзнаят собствения си интерес в рамките на правния спор“, обясни адв. Красимир Недев, член на Висшия адвокатски съвет. Според него е изключително важно да се говори публично за медиацията, тъй като тя може да бъде изключително полезен инструмент включително и в системата на правораздаването.

Александър Ангелов, съдия в Софийски градски съд, акцентира върху т. нар. помирителна функция на съда, като коментира, че за първоинстанционния съд винаги е съществувало задължението първо да се опита да насочи страните към спогодба, към доброволно уреждане на спора и едва след това да постановява решение. Той изрази мнение, че на практика чрез въвеждането на задължителната медиация се засилва тази функция и се дават повече възможности за постигането на нейните цели. Според съдия Ангелов засилването на ролята на медиацията като цяло ще разтовари съдебната система и ще повиши бързината и качеството на правораздаване.

13 юли 2022 г.